

AZ ÉN ÉS A VILÁG

Játék a szabadban

AKADÁLY NÉLKÜL

modul adaptációja
súlyos hallássérült
tanulók együttneveléséhez

**SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI ÉS
KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK**

Szk-101-01-AdS

A modult készítette:

Bánki Vera, Szabolcs Csilla

Az adaptációt készítette:

Szekeres Ágota, Szendrődi Szilvia

SULINOVA
Köznevelési, Fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Központ

Magyarország célba ér

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	6–7 évesek
Ajánlott időkeret	3×45 perc
A modul közvetlen célja	Az iskolába kerülő gyerekek megismerése, előzetes tapasztalataik előhívása, közösségalkotás
A modul tartalma	Akadályokon keresztül a gyerekek a „Tudás várába” jutnak, és a tanítótól mindannyian megkapják a tudás várának kulcsát.
Megelőző tapasztalat	A gyerekek óvodában tanult énekeinek, verseinek, mondókáinak, körjátékainak felelevenítése.
Ajánlott továbbhaladási irány	Szabályalkotás, nagymozgások fejlesztése, szókincsbővítés
A kompetenciafejlesztés fókuszai	<p>Személyes kompetencia: élményszükséglet, önbizalom</p> <p>Kognitív kompetencia: kíváncsiság, készségfejlesztő képesség</p> <p>Szociális kompetencia: kommunikatív képességek, empátia, tolerancia, együttműködés, csoportkezelő képesség, szabálykövetés</p>
Kapcsolódási pontok	<p>A NAT-hoz: Magyar nyelv és irodalom (gondolatok, érzelmek, vélemények egyszerű, érthető és hatékony közlése; figyelem a kortárs és felnőtt beszélgetőpartnásra, vers memorizálása), Művészetek (fantáziajátékok létező vagy képzeletbeli lények megjelenítésével, egyszerűbb dalok hallás utáni memorizálása, felidézése), Testnevelés és sport (szabályalakítás, szabálytartás, gyorsaság, állóképesség-fejlesztés, szabadkézi rajzolás)</p> <p>Tantárgyakhhoz: magyar nyelv és irodalom, dráma, ének, testnevelés, vizuális kultúra</p> <p>Modulokhoz: A világ körülöttünk I–II., Együtt, vagy egymással?, Együtt az osztály</p>
Támogató rendszer	<p>Forrai Katalin: <i>Ének az óvodában</i>. Zeneműkiadó, Budapest, 1977. (145, 153, 157, 178–179, 191–192, 204. o.)</p> <p><i>Ars musica. Énekkönyv a katedrális iskola 1–2. osztálya számára</i> Budapesti Énekes Iskola, Budapest, 1997. (12. o.)</p> <p><i>Tillárom, haj! Magyar költők vidám versei</i>. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1978. (15. o.)</p> <p>Reigl Mariann: <i>Az iskolai testnevelés játéka</i>. Semmelweis Egyetem Testnevelési és Sporttudományi Kar, Budapest, 2002. (31–32, 116–117. o.)</p> <p>Bordács Margit-Lázár Péter: <i>Kedveskönyv. Gyerekekért SOS'90 Alapítvány–Dinasztia Tankönyvkiadó Kft.</i>, Budapest, 2002. (33. o.)</p> <p>Nagyné Heidenwolf Erzsébet (szerk.): Ajánlások súlyos hallássérült gyermekek, tanulók kompetencia alapú fejlesztéséhez. Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák. sulNova Kht., Budapest, 2006.</p>

MÓDSZERTANI AJÁNLÁS

A modul órákra bontva – de egymástól nem távol – érdemes megtartani, mivel az óvodából érkező gyerekek ennél hosszabb ideig biztosan nem tudnak figyelni, koncentrálni (sőt!), még akkor sem, ha játékról van szó. Csoportmunkát azért nem alkalmazunk még, mert nem ismerjük eléggé a gyerekek képességeit, érdeklődésüket. Első osztály legelején a gyerekek meglévő legbiztosabb ismereteire, óvodában tanult játékaikra alapozunk. A differenciálás lehetőségeit is ehhez kötjük. Ahol több választási lehetőséget kínál a modul, ott is arra építünk, hogy mely játékokat ismerheti a legtöbb gyermek. A modul jól használhatjuk a tanév elején, amikor a kellemes idő lehetőséget ad a szabadban történő megvalósításra. Remek lehetőséget biztosít a gyerekek mélyebb megismerésére, a közösség alakítására. A játék folyamán a pedagógus megfigyelheti a tanulókat játék helyzetben, ahol a gyerekek leginkább önmagukat adják, megfigyelheti mozgásukat, szabálykövetésüket, helyzetfelismerő képességüket stb. Ezek értékes információkat rejtenek a pedagógus számára. Ezért javasoljuk, ha megvalósítható, az osztály mindkét tanítója vegyen részt az órákon. Ha a váltás előtti órában tartjuk a foglalkozást, akkor talán a másik pedagógusnak sem olyan nagy probléma a jelenlét. Másrészt ez fokozza az összetartozás-érzetet is. Az egyik tanító lehet a Kulcsok Óre, a másik segít a feladatok lebonyolításában (köralakítás, pályakészítés stb.). A tevékenységekkel hozzájárulhatunk ahhoz, hogy a gyerekek fantáziája, mozgása fejlődjön, s az együtt játszott játékok során kialakuljon és erősödjön a gyerekek egymás iránti felelősségérzete is.

Érdemes a modul megvalósítására külső helyszínt választani (udvar, közeli park). A II/e és a II/h feladat után tartsunk szünetet!

Néhány apró kiegészítéssel kifejezetten ajánljuk ezt a modult az együttműködési készség fejlesztésére, a csapatalakításra azokban az osztályokban, ahol siket tanuló is tanul, mivel rengeteg mozgásos, verbális fejlettséghez nem kötött feladatot tartalmaz, amelyben a sajátos nevelési igényű tanulók is ugyanolyan sikeresek lehetnek, mint halló társaik.

A siket tanulók (hallásvesztésük mértékétől, hallássérülésük időpontjától, ritmuskészségük fejlettségétől, egyéni adottságaiktól, illetve attól függően, hogy milyen mértékben részesültek korai fejlesztésben) nagyon eltérő mértékben tudnak részt venni az énekes feladatokban. De az énekek, körjátékok, ritmusjátékok rendkívül fejlesztők számukra, ezért igyekezni kell, hogy minél jobban bevonjuk őket ezekbe. Segítség lehet, ha az énekek, kiszámolók, mondókák szövegét hazaküldjük, és az iskolai gyakorlás mellett a szülőt is bevonjuk ezek megtanításába. Ezáltal nő a gyerekek verbális emlékezetének terjedelme, gyarapodik szókincsük, segít a megfelelő hangsúly, hanglejtés, beszédtempó kialakulásában.

A hallássérült gyerekek sajátosságainak pontosabb megismeréséhez hasznos segítséget nyújtanak a hallássérült gyermekek, tanulók fejlesztéséhez készült Ajánlások további kötetei kompetenciaterületenként.

SPECIÁLIS JAVASLATOK AZ ÉRTÉKELÉSEL KAPCSOLATBAN

Ebben az életkorban – nagy egyéni eltérésekkel, de – minden gyerek számára különösen fontos a rendszeres szóbeli pozitív megerősítés, a tanító és a kortársak részéről egyaránt. Minden feladat, próba után jelezzünk vissza a gyerekeknek, a pozitív vonásokat kiemelve, a hiányosságokat további teendőként jelenítve meg! A tanári értékelés mellett fontos, hogy a gyerekek maguk is megfogalmazzák véleményüket saját munkájukról és társaik tevékenységéről is. Segíthetünk például befejezetlen mondatokkal: „Én akkor örültem a legjobban, amikor...”; „Nekem az volt a legrosszabb, hogy...”

MODULVÁZLAT

Tevékenységek – időmegjelöléssel	Saját adaptációs kiegészítéseim (tevékenység; képesség)	A tevékenység célja/fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a Ki játszik ilyen?					
A tanító az udvaron énekelni kezd egy játékba hívogató dalt, ezzel hívja a gyerekeket. A gyerekek köré gyűlnek, végül együtt játsszák, éneklük a hívogatót. 3 perc		Hangulati előkészítés Helyzetfelismerés Hallási észlelés Emlékezet Ritmuszérzék Mozgáskoordináció	Frontális osztálymunka – játék A súlyosan hallássérült tanulónak küldjük haza a dalok szövegét, és így a szülő, illetve a gyógypedagógus is segíthet megtanulásukban.		P1 (Játékba hívogató)
I/b Elkezdődik a játék					
A tanító bevezeti a játékot, amelynek során a gyerekek megszerezhetik a Tudás Várának kulcsát. Siket tanuló esetében sokat segít a vár, illetve a hozzá vezető út vizuális megjelenítése. Esetleg egy előre megrajzolt alapot a gyerekek közösen kiszínezhetnek, és a későbbiekben ide gyűjthetik a kulcs részleteit is. 4 perc		Figyelem Szövegértés Szóbeli kifejezőkészség	Frontális osztálymunka – beszélgetés Siket tanulóknak érdemes külön, kicsit egyszerűbb szöveggel, páros helyzetben elmesélni a történetet. Nagy segítség, ha mindkét tanító jelen van, mert akkor az egyik folyamatosan tud segítséget nyújtani a megértéshez.		P2 (Elkezdődik a játék)
I/c Névkártyák					
A tanító kiosztja az előre elkészített névkártyákat. A gyerekek a nevük alá lerajzolják az óvodai jelüket, és kítűzik a névkártyát. 6 perc		Finommozgás fejlesztése Vizuális emlékezet	Frontális osztálymunka – önálló feladatmegoldás	Zsírkréta, névkártya (keresztnévvel vagy becenévvel), biztosítótű vagy cérna/madzag	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	Saját adaptációs kiegészítésem (tevékenység; képesség)	A tevékenység célja/fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
					Diák	Pedagógus
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA						
II/a Ismerjük meg jobban egymást!						
A	A gyerekek kört alakítanak. A Kulcsok Őre (pedagógus) ismerteti a játék lényegét: a gyerek saját teljes nevének hangos kimondása közben a mellette állónak nyújtja át a labdát. Ezt addig folytatják sorban, míg minden gyermek sorra kerül. 7 perc		Ismerkedés Együttműködés Emlékezet Mozgáskoordináció Önbizalom	Frontális osztálymunka – játék	Gumilabda	P3 (Nevesített labda)
B	A gyerekek kört alakítanak. A Kulcsok Őre (pedagógus) ismerteti a játék lényegét: a gyerek saját teljes nevének hangos kimondása közben a kettővel mellette állónak nyújtja át a labdát. Ezt addig folytatják sorban, míg minden gyermek sorra kerül. 7 perc		Ismerkedés Együttműködés Emlékezet Mozgáskoordináció Önbizalom	Frontális osztálymunka – játék	Gumilabda	P3 (Nevesített labda)
C	A körben álló gyerekek közül előrelép egy, tesz egy tetszőleges mozdulatot, majd érthetően mondja a nevét, és visszalép a helyére. Ezt követően a többiek egyszerre előrelépnek egyet, majd megismétlik a mozdulatot és a nevet. Ezt addig folytatják sorban, míg minden gyermek sorra kerül. 7 perc		Ismerkedés Együttműködés Emlékezet Mozgáskoordináció Ritmusérzék Állóképesség Ügyesség Ebben a feladatban a siket tanulók nagyon magabiztosak lesznek, hiszen az ő gesztusnyelvük, nem verbális kifejezőkészségük igen fejlett. Szeretik az ilyen pantomim jellegű, mozgásos játékokat.	Frontális osztálymunka – játék		P4 (Egy mozdulat, egy név)

Tevékenységek – időmegjelöléssel	Saját adaptációs kiegészítéseim (tevékenység; képesség)	A tevékenység célja/fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
II/b Meseváros					
A tanító a körben állva elmondja a gyerekeknek, hogy a várba egy mesebeli városra keresztül juthatnak el, és felolvassa Horgas Béla: Meseváros c. versét. 3 perc		Figyelmes hallgatás Szövegértés	Frontális osztálymunka – bemutatás		P5 (Horgas Béla: Meseváros)
II/c Út a tudás várához					
A tanító bemutatja a Meseváros három részét. A gyerekek megtanulják a Mese, mese, mátká című mondókát azért, hogy annak segítségével eljussanak a Mesevárosba. A mondókával fogókat választanak, és fogócskát játszanak a gyerekek. 7 perc		Verstanulás Verbális emlékezet Ritmusérzék Mozgáskoordináció Téri tájékozódás Szabálytartás	Frontális osztálymunka – játék		P6 (Mese, mese, mátká) A Meseváros három részének vizuális megjelenítése rajzban
II/d A Csendkirály birodalma					
A gyerekek olyan játékokat játszanak, melyben különböző mozgásokat, érzelmeket, foglalkozásokat, helyzeteket kell megjeleníteniük hang nélkül, mutogatással, mimikával. Kiemelten fontos a pontos, de egyszerű szabálymagyarázat és a próbajáték. 10 perc		Nonverbális kommunikáció Mozgáskoordináció Szabálytartás Emlékezet Ezekben a játékokban a siket tanulók szintén nagyon sikeresek lehetnek, ez növeli önbizalmukat, segíti beilleszkedésüket. Figyelni kell arra, hogy a jel ne csak hangjelzés legyen, kapcsolódjon hozzá egy jól látható mozdulat is. Pl. taps a fej fölé.	Frontális osztálymunka – játék		P7 (Csendkirály)

Tevékenységek – időmegjelöléssel	Saját adaptációs kiegészítéseim (tevékenység; képesség)	A tevékenység célja/fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
II/e Sikeres áthaladás 1.					
A játékok befejeztével a Kulcsok Őre leülteti a gyerekeket, és gratulál a sikeres átjutáshoz. Ennek jeléül átnyújtja a kulcs egy darabját, amelyet a teremben a faliújságra közösen kítűznek. A gyerekek elmondják tapasztalataikat, érzéseiket, megfigyeléseiket a játékokkal kapcsolatban. 5 perc		Szóbeli kifejezőkészség Értékelés Véleménynyilvánítás Empátia	Frontális osztálymunka – megbeszélés A siket gyerek számára valószínűleg nehézséget fog okozni érzéseinek, gondolatainak önálló megfogalmazása, de kérdésekkel segíthetjük megnyilatkozását. Pl. Melyik játék tetszett a legjobban? Melyik játékban voltál a leggyesebb?		P8 (Sikeres áthaladás 1.) A nagy kulcs egy darabja
II/f Út az Állatok kerületéhez					
A gyerekek háromfős csoportokat alakítanak, és így, mint vonatok, mondókát mondva elindulnak az Állatok kerületéhez. 10 perc		Kapcsolatépítés Mozgáskoordináció Ritmusérzék Verbális emlékezet Vezetési képesség Együttműködés Siket tanulók ezekben a feladatokban is nagyon sikeresen vehetnek részt.	Frontális osztálymunka – csoportalakítás, játék		P9 (Út az Állatok kerületéhez)
II/g Az Állatok kerületében					
A gyerekek különböző állatokat utánzó, állatneveket tartalmazó játékot játszanak el. 30 perc		Mozgáskoordináció fejlesztése Figyelem Emlékezet Állóképesség Szabálytartás Együttműködés	Frontális osztálymunka – játék		P10 (Az Állatok kerületében)

Tevékenységek – időmegjelöléssel	Saját adaptációs kiegészítéseim (tevékenység; képesség)	A tevékenység célja/fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/h Sikeres áthaladás 2.					
<p>A játékok befejeztével a Kulcsok Óre leülteti a gyerekeket, és gratulál a sikeres átjutáshoz. Ennek jeléül átnyújtja a kulcs második darabját, amellyel az első részt közösen kiegészítik a falirészen.</p> <p>A gyerekek elmondják tapasztalataikat, érzéseiket, megfigyeléseiket a játékokkal kapcsolatban.</p> <p style="text-align: right;">10 perc</p>		<p>Szóbeli kifejezőkészség</p> <p>Értékelés</p> <p>Véleménynyilvánítás</p> <p>Empátia</p>	<p>Frontális osztálymunka – megbeszélés</p> <p>Nyújtunk segítséget a tapasztalatok megfogalmazásához.</p>		<p>A nagy kulcs második darabja</p>
II/i Út az Ügyesség földjére					
<p>A Kulcsok Óre ismét gratulál az átjutáshoz, és elmondja, hogy a további út repülővel, tűzön-vízen át vezet. A gyerekek eljátsszák a Tűz, víz, repülő c. játékot.</p> <p style="text-align: right;">10 perc</p>		<p>Figyelem fejlesztése</p> <p>Mozgáskoordináció</p> <p>Téri tájékozódás</p> <p>Állóképesség</p> <p>Szabálytartás</p>	<p>Frontális osztálymunka – játék</p>		<p>P11 (Út az Ügyesség földjére)</p>
II/j Az Ügyesség földjén					
<p>A gyerekek csoportokban ügyességi feladatokat oldanak meg, így kelnek át az Ügyesség földjén.</p> <p style="text-align: right;">20 perc</p>		<p>Mozgáskoordináció fejlesztése</p> <p>Téri tájékozódás</p> <p>Egyensúlyérzék</p> <p>Ügyesség</p> <p>Játékfegyelem</p> <p>Szabálykövetés</p>	<p>Frontális osztálymunka – játék</p>		<p>P12 (Az Ügyesség földjén)</p>

Tevékenységek – időmegjelöléssel	Saját adaptációs kiegészítéseim (tevékenység; képesség)	A tevékenység célja/fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III/a Sikeres áthaladás 3.					
A feladatok sikeres teljesítése után a gyerekek közösen, kézfogással, mondókával kísérvé kísétálnak a meséből. A játék végén, a pedagógus ünnepélyesen átadja a kulcs utolsó darabját. A gyerekek a kulcs darabjait összeillesztve a Tudás várának megérdemelt lakóiként léphetnek be az iskola kapuján. A kapun belépve a Kulcsok Őre mindenkinek a nyakába akaszt egy „saját kulcsot”. 10 perc		Kapcsolatépítés Figyelem Emlékezet Ritmusérzék Képzelet	Frontális osztálymunka – játék Nyújtunk segítséget a tapasztalatok megfogalmazásához.		P13 (Sikeres áthaladás 3.) A nagy kulcs harmadik darabja, kis kulcsok (annyi darab, ahány gyerek van)
III/b Értékelés					
A gyerekek elmondják tapasztalataikat, érzéseiket, megfigyeléseiket a játékokkal, önmagukkal, társaikkal kapcsolatban.		Értékelés Véleménynyilvánítás Szóbeli kifejezőkészség	Frontális osztálymunka – beszélgetés Nyújtunk segítséget a tapasztalatok megfogalmazásához.		

ADAPTÁLT TANÁRI MELLÉKLET

P2 ELKEZDŐDIK A JÁTÉK

A tanítónő leülteti a fűre, pokrócra a gyerekeket, és elmond nekik egy történetet.

„Gyerekek! Nem is olyan régen, ti még óvodások voltatok. Most már olyan nagyok és ügyesek lettetek, hogy eljöttetek ide az iskolába. Igen ám, de csak akkor lesztek igazi iskolások, ha néhány mesebeli akadályon átjutva együtt megszerzitek a Tudás várának kulcsát!”

A siket gyerekeknek segítség a közösen elkészített vár és a váron a kulcs darabjainak helye, mint vizuális megerősítés.

(Fontos, hogy végig hangsúlyozza azt a tanító, hogy együtt érdemes dolgozniuk, mert ezzel is építi, alakítja a közösséget, erősíti az összetartozás érzését a gyerekekben.) „De nem kell félnetek! Én vagyok a Kulcsok Őre, és végig segíteni foglak titeket az úton!”

Tegyen fel néhány kérdést azzal kapcsolatban, hogy a gyerekek szeretnének-e bejutni a várba, s ha igen, akkor miért. Mi lehet a Tudás vára? Ebből a motiváltságukról kap némi képet. A beszélgetés után az üldögélő gyerekeknek mondja el, hogy a jó eredményhez nekik is jobban meg kell ismerniük egymást.